

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Socializem na Nemškem.

Iz Berolina na Nemškem prihaja čudna novica: pri tamošnjih volitvah v državni zbor zmagali so social-demokrati. Pred leti sta bila samo dva socialista v nemškem zboru, Bebel in Liebknecht (voljena, če se ne motimo, na Saksonskem); sedaj prihajajo iz vseh kotov države novice, da so voljeni socialisti, ali pa vsaj dosegli veliko manjšino. To je treba premisliti. Se ve, da ima na Nemškem vsak volilno pravico (ko bi bilo v Avstriji tako, prikazala bi se tudi vsa druga večina), pa vendar bi se ne bil nihče nadejal, da je socialna stranka storila tak napredek. Osupnilo je ves svet, da imajo v glavnem mestu Berlinu socialisti prevago. Liberalni listi premišljujejo vzrok, zakaj socialistična stranka tako narašča, in navajajo vse mogoče razloge, kakor disciplino socialistov, popustljivost liberalcev, itd., le pravih vzrokov nečejo naštet. In kje so tisti vzroki?

To je duh sedanjega časa, moderna država z vsemi svojimi slabostmi, verski indiferentizem, materijalistični nauki. Liberalizem vlada po vsej Evropi, in kako da vlada, vidimo vsi. Dragi parlamenti zborujejo in se posvetujejo o malenkostnih rečeh, delajo postavbe, tako da se človek od samih paragrafov ne more ganiti, pri tem pa ljudsko blagostanje vedno bolj hira; silno veliko potrosijo vojni ministri in judovski bankirji v podobi obresti za državne dolgove. Države se vedno globokeje v dolgove zakopavajo, in še v mirnih časih kažejo se deficiti. Birokratična mašina, ki jo

je liberalizem v službo vzel, je tudi zelo draga; za poljedelstvo in obrtnijo jako malo, v nekaterih državah skoraj nič ne stori, tako da je pridelek vedno manjši. Krava dobi vedno manj klate, mleka pa se vedno več od nje zahteva. Fabrike so vničile tudi malo rokodelstvo, in iz mojstrov postaja proletarijat. Kmetijstvo in meščanstvo propada, in denar se zbira pri velikih kapitalistih, bankirjih, fabrikantih, spekulanti. Pošteno delo nič več ne daje, ker ne more z velikim kapitalom konkurirati.

Socialisti pa tajé tudi vero; in od koga so se tega naučili? Od svojih gospodarjev, kapitalistov, ki so krščanstvo otresli, in iz potrebujejo moči revnega ljudstva, kakor da bi bilo živina. Sami živijo v razuzdanosti in vseh vžitkih tega življenja, svoje bele sužnje pa pusté trpeti od ranega jutra do pozne noči pri slabi hrani. Liberalno postavodajalstvo preganja berače in revne popotnike, revščina sama na sebi je že prestop, ki se kaznuje. Po vrhu so vzeli ljudem še vero, tako da se množijo hudodelstva, in polnijo ječe, ktere se morajo zopet vzdrževati na državne stroške. To vse odvrča revni ljud od sedanjih vlad, in ga žene v tabor socializma. Kaj je pomagano revežem, če se pretresujejo po raznih zborih postavbe o civilnem zakonu, o konkordatu, o brezverskih šolah itd., če se pa ne skrbi za kruh, za zaslužek? Kaj revežu mar, na kak način se sme ali ne sme ženiti, saj se itak ne more, ker nema s čim živeti.

Znano je nadalje, kako se liberalci vklanjajo mogočnikom, na pr. nemški liberalci Bismarku, kako mu k vsemu prikimujejo; ali

zamorejo potem reveži od takih mož kaj pričakovati? Socializem je sicer sin liberalizma, pa slednji svojega otroka noče poznati; toda sprideni otrok očetu na ušesa vpije: „da, ti si moj oče, ti si me tega učil, kar znam, daj, odstopi mi svoje premoženje; ti si rekel, da ni Boga, da je moč več ko pravica; dobro, kedar dorastem, vzeti ti bom s silo, kar imaš.“

Liberalci in socialisti so si v načelih enaki, le da so socialisti bolj dosledni. Liberalci in materijalisti trdijo, da človek ni družega, ko žival, roparska zverina; a sklepa iz te trditve si ne upajo izreči, ter učijo, da je treba vse eno postavbe spoštovati (dokler jih namreč oni sami delajo), da je treba tuje blago respektirati (dokler je v njihovih rokah). Socialisti pa pravijo: „Vi ne sklepate prav; če je človek roparska zver, onda imajo pravico oropati vas, ako imamo moč. Vi naše moči na svojo korist izpotrebujete, a to ne bo vedno tako.“ Priznati se mora, da imamo socialisti v mnogem oziru prav, a v mnogem zopet so zašli na krivo pot, popustivši vero svojih pradedov. Ima tudi krščanskih socialistov, ki hočejo socialne bolečine ozdraviti v vzajemnosti in po duhu katoliške vere, a njihovo število je še majheno.

Socialni demokrati so pa tudi v svojih terjatvah mnogo pretirani, ker svet se nikdar tako zravnavati ne bo dal, kakor oni hočejo, vedno so bili na svetu reveži in bogatini, in bodo še. Na drugi strani pa se mora pritrditi, da sedanje socialno stanje ni pravično, in da se nekateri stanovi stiskajo na korist posameznikov. Za brambo domovine, za plačevanje

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

Nemški pravopis — ljubljansko gledališče in njegovi obiskovalci — mažarski „softe“ pa Tržačani — več „turških listov“ in različnih buteljnov — ponarejen denar — razne govorice in drobtine vsake vrste — sploh torba moja je polna do vrha, moram jo izprazniti, da more zopet gradivo vá-njo za nov ričet.

Nemci pa njihovi senčniki se kaj radi ponašajo s svojo literaturo. Bog me varuj, da bi se lotil njihove lepe in obširne literature! Ali nekaj pa vendar se nimajo, nekaj jim še manjka, namreč edinstvi v pravopisji, skoro bi rekel, da smo jim mi Slovenci v tem obziru nekoliko naprej, ker si v pisavi vendar-le nismo toliko narazen, kakor oni. Nedavno so se sošli in se dogovorili o nekem pravopisu, ki vse nepotrebne „h“ iztrebljuje, veliko besedam jemlje velike začetne črke, po dve besedi topi v eno itd. Jaz k temu nimam nič opomniti, Nemci so sami energični dovolj, da bodo tudi tu dosegli to, česar so se lotili. V knjigah za ta namen izdanih mi je pa vendar posebno všeč pravilo, da se imajo tuja imena (izvzemši latinska in grška, ki so

v nemščini že vdomačena) pisati tako, kakor se pišejo v izvirnem jeziku. Zakaj mi je to tako všeč? Zato ker se za gotovo nadjam, da se bodo naši nemčurji, ki se tako radi ravna po glasovih iz Nemčije donečih, zdaj vdali tudi temu pravilu in da bodo tako zginili „tch“, „pp“, „gg“, „eu“, „au“, „tz“, „ck“, „ll“ itd. iz njihovih imén in da se bodo na štacunskih tablah v slovenskih besedah lesketale tudi slovenske črke, kar bo mestu, deželi in dotičnim osebam gotovo le na čast.

Pridemo do ljubljanskega gledišča. V tem se je ves pretekli teden neprenehoma potovalo okoli sveta, gonila se je zaporedoma igra „Die Reise um die Welt in 80 Tagen“. Okoli sveta v 80 dneh ali prav za prav le v 3 urah je že nekaj vredno, da se pogleda; zato so si to komedijo ogledali menda tudi vsi Slovenci in skoro bi bil tudi jaz prelomil svojo prisego, ali — nisem je, ampak bil sem zadovoljen z ustnim poročilom prijatelja, ki mi je rekel: „Velika neumnost, ali vstreza radovednosti in zato je vredno, da si jo človek enkrat pogleda.“ Človek, če prav star, vendar ne zgublja vseh otroških lastnosti, posebno te ne, da rad oči pase nad količkaj nenavadnimi rečmi. Zato je bilo ljubljansko gledišče ves teden natlačeno

polno in naši Slovenci se bodo oddahnili še le, ko pridejo na vrsto slovenske predstave; jaz stavim, da je marsikteri prekoračil svoj budget in da bo špranje zamašil s tem, da ga parkrat k slovenskim predstavam ne bo. Bog nas živi!

Mislite, da nisem na vrhu zapisal nalašč „mažarski“ mesto „madžarski“ softi? O ne! Saj veste, kaj je „mažar“, komu naš narod tako pravi! Tistim umazanim ljudem, ki pri nas lonce vežejo. To ime jim dajó ne zavoljo tega, ker so Slovaki, ampak ker prihajajo iz Ogerskega. Zato sem tudi jaz zapisal „mažarski softi“. To so namreč peštanski študentje, ki so unidan nesli turškemu paši Kerimu staro rije osnaženo sabljo, menda zato, da bi ga s tem dragocenim darom spodbudili k novim „zmagam“ nad kristjani in Slovani. Menda so se potovaje proti Carigradu peljali tudi preko Ljubljane. Škode, da so to storili „incognito“, sicer bi se bili na kolodvoru gotovo sprejeli in pozdravili kakor se spodobi taki deputaciji. Kar pa se je drugod zamudilo, popravili so Tržačani in mladi „mažarji“ se ne bodo smeli pritožiti, da bi se za-nje nihče zmenil ne bil. Tržačani so jim napravili ovacijo, ktero bodo „softe“ pomnili do starih dni

davkov znajo poiskati reveža, a kedar se delajo postave, znajo mu zamašiti usta, ali pa potisniti ga v manjšino; in tako se delajo postave po okusu in na korist imajoče manjšine, in siromašna večina vedno bolj ubožuje in kapitalu postaja sužnja.

Reakcija proti temu socijalnemu procesu je ravno sedanji socijalizem, in kako njegova moč raste, kažejo volitve na Nemškem.

Katoliška cerkev in sedanje države.

(Dalje.)

Liberalizem vlada zdaj svet; on je duh časov. Zato so se njegove ideje globoko vrinile v vse privatno in javno življenje; v resnici bližajo se sedanje države moderni državi in v posamnem izpeljujejo pogubne nauke liberalne. Katoliška cerkev toraj mora se braniti proti prevelikim zahtevam posamnih držav, proti krivicam, ktere se ji gode v djanji; a to ne bi zadostovalo, ko ne bi branila tudi principa in učila načel, ktera naj navdihujejo vsakega vernika. Ni je toraj lahko najti reči, ki bi bila v sedanjih časih važnejša, kakor principijelno razvijanje stališča cerkvenega in državnega. Če tudi v djanji trpimo krivico, da se le značajno držimo pravih načel, zmagali smo mi; poznati nam je tedaj treba v obče in posamno načela, ktera naj nas vodijo v naših sodbah o razmerah obojne oblasti, ktera naj pa tudi navdušujejo in vladajo naša djanja. Če bi bilo potreba djanstveno pokazati svoje prepričanje. Zato bom v obče in v posamnem razkazal in zavrgel hudobne naklepe sovražnikov, pokazal pravice svete cerkve in nji nasproti države. Vse razprave o tem so posebno bolj polemičnega, bolj negativnega značaja; zato bom bolj branil cerkev proti krivičnim napadom, kakor pa kazal njene pravice; bolj spričeval, kako se ne sme obnašati država proti cerkvi, kakor pa, kakošna bi imela biti po Kristusovi volji razmera med obojno oblastjo; vzora razmer toraj ne bom zdaj stavljaj; kolikor je potreba, razvidno bo že iz vvida današnjega spisa, pa tudi semtertje iz posamnih obravnav; še le k koncu naslikal bom natančnejo podobo — krščanske države. Liberalizem prisilil nas je na to pot; veseli moramo biti, če moremo ubraniti hudobnemu na-

padu vsaj krivične napade, če moremo dobiti cerkvi vsaj prostost. Dokler so vladale krščanske ideje države in državniške, smela je cerkev ozirati se povsod na svoj vzor; zdaj ostal nam je vzor le ko vzor, za djanstvenost moramo biti zadovoljni s prostostjo!

Kaj toraj uči liberalizem o cerkvi in državi?

Država je prav za prav edino opravičena in potrebna družba; v njej morajo se sklepati, iz nje morajo se izpeljevati vse druge; vsa svoja prava imajo le od države, vso svojo veljavo in pomen v tem, koliko vgajajo nji in njenim namenom. V ta namen potrebna je tudi vera; kajti ona ima vpliv do notranjosti, ktere sicer postave nimajo; sama na sebi je država brezverska, a ker njenim namenom služi tudi vera, jo ona varuje in goji, kolikor ji vstreza, samo da si ne pridobi samostojne veljave. A vera ne oznanjuje sama, to prepušča verskim družbam, ki so ji toraj pomoček v dosego namena, pa tudi nič več; taka verska družba je katoliška cerkev. A ona hoče si pripisovati samostojnost, da, ona trdi celo da je nad državo in uči nevarni stavek: „Boga je treba bolj slušati, ko ljudi“; ona ima namen, ki ni samo drugačen, kakor državni, ampak celo nasproten namenu moderne države; ona ima tudi veliko moč na srca ljudstev; sploh je ona najhujši napotek materijalizmu in njegovim stvaritvam; iz tega sledi, da se je mora država znebiti, ona jo more pokončiti, če se ne vpogne. Seveda, ko bi se hotela podvreči državni veljavi, postati malo važen oddelek državnih poslov, ko bi hotela postati njena služnica, potem bi jo ta sprejela milostno in bi ji odločila revni prostor, kjer naj bi životala. Katoliška cerkev naj toraj postane „narodna cerkev“ ali bolje rečeno, ker taka cerkev ne bi bila več katoliška, — katoliška cerkev naj se vniči. Tak je uk moderne države, dosledno izpeljan in tako tudi prav za prav deluje ona; a ta naravnost vničilni boj liberalizem skriva ravno zato, ker ima cerkev še veliko moč; on ga skriva pod raznotere fraze, a v dnu krijejo vsa besedovanja le dozda razvite stavke; da lažje razumemo to, naj razsvetlim še drugo pot, ktera je bolj skrita in hinavska a pelje k istemu namenu vničenja.

Liberalizem toraj uči: Cerkev je božja vstanova, a ne cerkev taka, kakoršna je zdaj. Ona ima namen, človeka peljati k zveličanju in zato vpliva le na dušo; toraj je tudi njeno delo le duhovno; le nramnost je nji mari. V teku časa si je nekaj sama prilastila raznotere pravice, se razvila v sedanjo hierarhično cerkev, nekaj pa so ji vladarji, ki so se dali duhovščini za nos voditi in ki niso poznali pravic državnih ter niso ločili dovolj obeh moči, dajali marsikake privilegije, ki so bile v škodo in kvar državi, a v dobiček in korist cerkvi. A srednjega veka je konec! Država spoznala je svoj namen pa tudi svojo oblast, ona se je slikala in malo manj zaupavala neomejeni moči duhovnov (liberalizem kaj rad zameša cerkev z lastnim žepom duhovšine.) Zato se mora to preurediti; srednjoveški pojmi in naredbe morajo se odpraviti; človeštvo mora se peljati k pravi omiki in svobodi. Cerkev naj se peča samo z dušo; kar je vidnega, to naj ostane državi, koja naj pazi tudi na to, da si cerkev ne jemlje pravic, kojih v djanji nima; cerkev naj se loči od države, obe nimate nobene medsebojnosti, zato naj skrbi vsaka za-se; če se v djanje spravijo ti nazori, potem bo srečna „prosta cerkev v prosti državi“.

Tako nekako uči liberalizem; seveda v svoji nedoslednosti ni povsod enak; če bi se iz katerega napeljanih stavkov hotele izpeljevati kake pravice za cerkev, potem jih tudi brez pomisleka zavrže; njemu je za „reč“, ne za „besede“. Da ti uki ravno tako kakor prejšni vničujejo vso delavnost cerkve, jo zatirajo v njeni najglobokejši pomenljivosti, ji jemljejo vso prostost in življenje, je razvidno; kajti tako vravnana cerkev ne more biti vidna, ni prosta, nima toraj najvažnejših pogojev k svojemu obstanku. Še natančneje razvidna bo zlobnost teh naukov iz poznejših čiankov, kjer se bodo posamno pretresovali; za danes le v obče podlago naših nazorov o razmeri cerkve in države.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. januarja.

Avstrijske dežele.

Notranja politika avstrijska je še vedno nejasna; na Dunaju in v Budapešti so

in o nji lahko pripovedovali svojim vnukom, če jih bodo kaj imeli. Le škoda, da nazaj menda ne bodo izbrali si te poti, ker bi jim z gnjilimi pomerančami in sladkarijami in dišavami morda še kje drugje postregli. „Turški list“ bi njim na čast gotovo bil tiskan s črno barvo na zlatem papirji in naši turkoljubi bi jih gotovo prenočili v svojih haremi. Za zahvalo bi jih potem „softe“ lahko naučili ogerški — kleti.

V mestu je vsak dan kaj novega, vedno odhajajo in dohajajo tujci. Najboj obiskovana hiša je „hotél Žabjek“. Te dni je dobil zopet novega gosta, ki je bil pred kratkem po šestletnem prebivanju zapustil „villo Grad“. Mož je namreč menil, da je premalo denarja med ljudmi, posebno desetakov, in ker ni mogel pravih „cesarkih“ si toliko pridobiti, da bi bil ž njimi obdaril vse ljudi, omislil si je drugih, po fotografiji po pravih dobro posnetih. Toda ljudje niso imeli dobrega namena tega ljudoljuba, ki je hotel obogatiti svet, izdali so ga policiji in ta ga je peljalja v „hotél Žabjek“, od koder bo prišel zopet na Grad. Iz tega sledi, da je „villa Grad“ v dobrem imenu, ker se gostje, ki so kedaj bili gori, tako radi vračajo.

Letošnja zima je gorka, to čuti vsak, najbolj pa oni, ki prodajajo drva ali zimsko obleko. Zato pritožeb brez konca in kraja. Taki trgovci so dobro obdavkani in pri marsikterem je videti onega dobro poznanega moža, ki pride z magistrata, se vstopi v stanovanje in tu zapiše to ali ono hišno orodje. Marsikteri tudi cepne. To je slabo znamenje za trgovstvo in obrtništvo v Avstriji, če je brati v vladnem listu ta ali oni konkurs. Ali še žalostneje je videti dolge rajde naznanil o posilnih prodajah kmetijskih posestev — večidel zaradi zaostalih davkov. Človeku nič posebno dobro ni, ko to bere, marveč čudno se mu zdi, kje pri vsem tem cesarske kase jemljejo denar, da vradnike tako dobro plačujejo. Tak vradnik se lahko v zobe zmeje vsakemu, ki toži o slabih časih. To najbolje ilustrira sledeča drobtinica iz ljubljanskega trga. Jaz, če-ravno ne vlečem c. k. plače in imam v svoji kasi večidel sušo, vendar sem ter tje rad kaj boljšega vgriznem; posebno se mi sline cede po zajcu, toraj mi ne bo nihče zameril, če sem hotel za božične praznike privoščiti si enega teh plašnih čveteronožcev. Podam se tedaj na trg sam in res se mi posreči zaslediti enega teh uhancev. Zadnja cena je 1 gld. 30 kr.

„Dokaj veliko — si mislim — ali za praznike naj bo. Bom pa potem večkrat zobal sam ričet“. Ali nisem še izvelkel iz žepa goldinarja in treh desetih, kar pride mogočna gospa do bro plačanega vradnika s preširno kuharico, ki komaj zagledavši zajca vpraša po ceni. „En goldinar trideset“ odgovori prodajalec, kteremu jaz že denar molim. Kuharica to zapazivši se brž oglasi: „Gospa zajec je lep“. Na to reče gospa: „Jaz dam 20 kr. več“. Mene ta reč spravi v jezo in tako obljubim goldinar šestdeset. Ali tudi gospa se razjari in pomoli slednjič dva cela goldinarja za zajca. Mene je pri tem tolažilo le to, da je prodajalec, ki je gotovo z davkom tudi preobložen, dobil nekaj krajcarjev davka nazaj. Jaz pa nisem jedel zajca o praznikih, ampak sem moral biti zadovoljen z navadno pičo. Moj sosed rokodelc, pa je tisti dan razkosal mastnega purana.

Zato je razumno, da moj današnji ričet ni tako zabeljen, kakor bi morda bil, če bi mi gospa ne bila odjedla zajca, na katerega sem se tako veselil. Pa nič ne dé, prišli bodo časi, ko bom tudi jaz zajce jedel.

se sicer ministri zadnje dni posvetovali, kako in kaj, ogerski so sveta iskali celo pri Andrassyu, pa ni slišati, da bi bili kaj določnega sklenili. „N. W. Tagblatt“ in „N. fr. Pr.“ sta celo objavila neko privatno poročilo, ki naznanja, da bode ministerstvo Tiszavo v kratkem odstopilo, „P. Lloyd“ pa temu nasproti iz Dunaja naznanja, da se bode pričetek državnega zbora dunajskega zopet odložil.

V českih listih beremo, da je general Černajev 13. t. m. obiskal rusko cerkev, kjer so ravno obhajali novo leto. Med službo božjo se je okoli hotela, v katerem je bil general ostal, zbralo vse polno policajev, ki so ljudem branili tam se zbirati. Okoli 12. ure se nastavijo tudi po stopnicah, ki peljejo k generalovemu stanovanju, policijski svetnik Kreutzer z dvema komisarijema pa se podá naravnost k Černajevu ter mu izroči policijski ukaz, da mora zaradi javnega miru in reda Prago in Česko s prvim večernim vlakom zapustiti, ker bi bili sicer prisiljeni ž njim drugače ravnati. Černajev je protestiral zoper to kratenje osebne njegove svobode in se je telegrafično obrnil do ruskega poročnika Novikova na Dunaju, ki mu je pa odgovoril, da ne more pri sedanjih okoliščinah zanj nič storiti. Med tem se je hotelo generalu pokloniti več deputacij, ki pa niso smele k njemu. Ko se je vse to po mestu razvedilo, podal se je županov namestnik k generalu, da bi iz njegovih ust zvedel, kaj se je zgodilo. Pa policijski komisar tudi njega ni pustil k generalu, dasi je povdarjal, da je prišel kot vradna oseba. Ker se je proti večeru čedalje več množice nabralo v okolici, prišel je ob šestih batalijon pešcev, ki so se vstopili pred hotelom, policaji pa so zaprli sosedne ulice. Množica se je med tem na trgu sprehajala narodne pesmi prepevaje. Okoli polnočih se je general prikazal na oknu in se je s priklonom ljudem zahvalil za sočutje. Ne dolgo potem se je odpeljal na kolodvor. Preden se je vsedel na voz, izročile so mu gospe prekrasen šopek. G. Chludov, ki je Černajeva spremljal, hotel je nekaj besedic spregovoriti z nekim srbskim častnikom, ki je bil tam blizu, kar se mu je pa zabranilo s poveljem: hitro na voz. Ljudstvo je pričakovalo, da se bode Černajev čez Vaclov trg peljal proti Bubenču, in se je v dotičnih krajih zbiralo, kar policijski komisar zapové, da se imajo peljati skoz Marijine ulice, kjer je bil nastavljen oddelek vojakov, ki so stali tudi po vsih ulicah, skoz ktere se je imel general peljati. Na kolodvoru je Černajev na povelje policijskega komisarja svoj protest ponavlja stopil z voza in je šel od brezštevilne množice prisrčno pozdravljen v gostilnico, kjer je do odhoda čakal. Ko se je dalo znamenje, šel je s svojim prijateljem Chludovim v voz I. reda, med potjo pa je še sprejel dva od gospej mu darovana šopka. Vsled posebne želje spremljal ga je tudi g. Škřejšovski, pa tudi policija ga je do meje avstrijske spremljevala. Med tem se je bilo na Vaclavem trgu zbralo silno veliko ljudstva, ki je hotelo zvedivši, da se je Černajev že odpeljal, za njim na kolodvor iti, množica je drla proti grabnu, a oddelek dragonarjev je prihitel za njo in jo je hotel razkropiti, kar pa ni bilo treba, ker se je večidel sama razšla. Vendar se poroča, da je policija prijela 29 ljudi, med njimi 12 študentov, in nekatere izročila deželni sodniji. General Černajev neki ostane nekaj časa v Bodenbachu, potem pa se odpelje v Draždane. V Bodenbachu mu bodo Čehi neki izročili počastno sabljo.

Dalmatinski zbor se je 15. t. m. pričel, pa ker ni bilo zadostno število poslan-

cev nazočih, sta le novoimenovani predsednik grof Vojnovič in njegov namestnik Trigari ta dan storila obljubo. Trigari v nekem listu naznanja, da je bil vedno na strani vstavoverne stranke.

Ogerski minister prava je sodnijam in državnim pravduštvom naročil sestaviti imenik tistih vradnikov, ki bi jih lahko pogrešali, če bi bilo treba vojake spraviti na noge. — „P. Naplo“ piše, da se bode poročnik Zichy v Carigradu službi odpovedal, ktero namesto njega dobi njegov sin.

Vnanje države.

O konferenciji se iz Carigrada poroča, da so pooblaščenca evropskih vlad že štirikrat predelali svoje nasvete, in vendar ni upanja, da bi jih vlada turška vzela v pretres. V seji 15. t. m. je markiz Salisbury turškim pooblaščencom predložil nove predloge velevlasti ter rekel, da mu je ukazano oditi iz Carigrada, če jih turška porta ne sprejme. Ravno to so izrekli Elliot in drugi pooblaščenca. Prihodnja seja bo jutri ali pa soboto. Vse je prepričano, da se bode zopet pričela vojaka, za ktero se Turčija na vso moč pripravlja.

Nemški državni zbor se je 15. t. m. sestavil. Za predsednika je izvoljen Bennigsen, za namestnika pa Klotz in Bethusy-Huc. Narodni liberalci so zgubili več poslancev; sredna (konservativna) stranka je pridobila okoli 6, socialni demokrati pa okoli 8 glasov. Skupna opozicija (središče, Poljaki, Alzasci, samci in socialisti) štejejo že 130 poslancev. Če pojde tako naprej, bode solnce narodnih liberalcev kmalo zatono, in ubogi Bismark — kam se bode potem obrnil?

Severo-amerikanske zavezne države so 6. decembra volile novega predsednika, pa konečni izid te volitve se še zdaj ni razglasil. Menda se to razglasjanje zaradi tega odlaš, ker ste se obe stranki, demokratična in republikanska, posluževale pripomočkov, s katerimi si pa ne upate na dan. Vendar se za gotovo poroča, da je demokratični kandidat Tilden dobil 247.461 glasov več kakor njegov republikanski tekmeč Hayes in 154.397 glasov več kakor vse druge stranke skupaj. Starašinstvo sedaj preiskuje veljavo volitev, dotična komisija zbornice poslancev pa mu odreka pravico končne razsodbe, ker se demokratična večina te zbornice boji, da bi republikanska večina starašinstva krivično ne razsodila. Vrh vsega tega imajo v treh državah po 2 guvernerja, katerih privrženci se z orožjem napadajo. General Grant pravi, da noče posredovati tej ali uni stranki na korist, vendar se utegne primeriti, da bode naposled z zavezniškimi vojniki republikanski stranki hitel na pomoč. Vsled tega se lahko zopet vname notranja vojska, ki bi Grantu dala priliko, polastiti se diktature.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. januarja.

(*Duhovsko podporno društvo*) za ljubljansko škofijo bode imelo 24. januarja, t. j. prihodnjo sredo ob pol enajstih zjutraj v Virantovi hiši v sobi katoliške družbe svoj občni zbor. Dnevni red bode obsegal: 1. Pregled odborovega delovanja. 2. Volitev treh računskih pregledovalcev. 3. Nasveti posameznih društvnikov. 4. Volitev novega odbora. Vabilo in imenik udov sta se razposla vsem gg. duhovnom-udom in neudom. Iz njega posnamemo, da društvo šteje 45 dosmrtnikov in 409 letnikov, tedaj skupaj 454 udov. Ker

ima škofija po izkazu lanskega šematizma 563 doma in 28 zunaj škofije živečih duhovnikov, imenik priča, da je dokaj duhovnikov, ki k društvu še niso pristopili. Nekteri si mislijo, da društvene pomoči nikdar potrebovali ne bodo in se zaradi tega za društvo ne zmenijo. Toda če ga sami ne bodo potrebovali, potrebovali ga bodo drugi in sobratovska ljubezen bi jih morala pripraviti, da po svoji moči skušajo polajšati britki stan tistih, ki so primorani pri društvu podpore iskati. Sicer pa noben ne ve, kaj ga utegne pred smrtjo še zadeti, in že dostikrat so v revščini in pomanjkanju umrli ljudje, ki so prej vsega v obilnosti imeli. Nadejamo se tedaj, da se bode drugo leto imenik udov strinjal z imenikom duhovnov v škofiji. Če se bode pomnožilo število udov, pomnožili se bodo dohodki in društvo bode potrebne zdatneje podpiralo. — Društveni račun kaže, da je imelo društvo koncem l. 1875 „Matice“ 7132 gld., porabilnega premoženja pa 1666 gld. 37 kr., tedaj skupaj 8798 gld. 37 kr. L. 1876 imelo je dohodkov 4297 gld. 54 kr., stroškov pa 4286 gld. 70 kr. Ako se dohodki primerjajo s stroški, ostane gotovine 10 gld. 84 kr. Vse premoženje koncem l. 1876 je 72000 gld. „Matice“ in 2364 gld. 84 kr. pa porabilnega premoženja, tedaj skupaj 9564 gld. 84 kr. Č. g. Val. Ravnikar je društvu volil 3000 gld., ki se mu pa še niso izročili. Nadejati se je, da se bodo čč. gg. društvniki prav obilno vdeležili občnega zbora, zlasti ker ravno isti dan ob štirih popoldne zboruje tudi „Matica slovenska“.

(*Vesela novica.*) „Laibacherica“ je v ponedeljek v podlistku prinesla veselo novico, da je na Kranjskem bilo 1860. l. 4 milijone in 649.000 prebivalcev, l. 1870 pa celo 4 milijone in 707.000. Tako stoji v zadnjem oddelku podlistka. Da bi nas le res toliko bilo! Potem bi nam nemčurji ne sedeli na nosu in bi ne smeli tako ravnati z nami, kakor ravnaajo. Kako nas je „Laib.“ še čez 4 1/2 milijona skup spravila, ne vemo, kajti kolikor je nam znano, nas še popolnoma pol milijona ni.

(*Jeli to prav?*) Prijatelj našega lista nam poroča sledeče: Nedavno grem po Marijnem zvonjenji domu, kar vidim blizu sv. Florijana več žensk. Bliže stopivši zagledam boso deklico s šolskimi bukvicami pod pazduho, ki se prav britko joka. Popraševaje po vzroku zvem, da je dekle doma iz močvirja, pa si ne upa ponoči domu. „Kako pa, da nisi šla podnevi domu?“ jo vprašam. „Sem bila zaprta do Marijnega zvonjenja, ker sem bila nemirna“, je odgovor. Dalje zvem, da hodi v dekliško šolo. Po daljem posvetovanji, kaj storiti z ubogim otrokom, se vendar najde Samaritanka, ki ga seboj vzame na dom. Dekle je bilo sicer pod streho, a v kakih skrbih so preživeli stariši noč, ko je ni bilo domu, si pač vsak lahko misli. Vprašanje: Je li prav tako ravnanje z otrokom, če prav zasluži kazen? Bi dotična učiteljica ne mogla vedeti, da otroka, če je na močvirji doma, ne more zapreti do trdne noči? Pri nunah se, kar jaz vem, kaj tacega ne godi.

(*Slovensko gledišče.*) Prihodnja predstava bode v nedeljo 21. t. m. in se bode prvokrat predstavljala Nestroy-eva burka „Pauliha“ v 4 dejanjih, kateri je naš marljivi kapelnik gosp. Stöckl godbo zložil.

(*Porotniki*) za prvo letošnjo dobo so bili v ponedeljek izžrebani in so: Karl Weber, trgovec, Ivan Klemens, steklar, Feliks Waidinger, hiš. pos., Alojzij Waldherr, pos. inst., Peter Grasselli, hiš. pos., Jože Schlaffer, trgovec, Vincenc Hansel, mizar, Franc Perles, hiš.

pos., Matej Zupan, trgovec, Žiga Schneider, hiš. pos., Leopold Gecelj, hiš. pos., Šimen Obilčnik, hiš. pos., Ivan Mauser, gostilničar, Miha Kastner, hiš. poses., Janez Komar, hiš. pos., H. L. Wenzel, trgovec, — vsi v Ljubljani; grof Karol Lanthieri, grajščak v Vipavi; Karol Lumprecht pos. na Selu; Šimen Pogačnik, krčmar na Dobravi; Jurij Arko, trgovec v Šmarjah; Ivan Sever, pos. na Vižmarjih; Franc Kavčič, trgovec v Šentvidu, Edmund Zanger, trgovec v Kamniku; Matej Pirc, trgovec v Kranji; Andrej Novak, usnar Podzidom; Alojzij Rus, pos. v Šmartnu; Jože Vodnik, trgovec v Šiški; grof Karol Pace, grajščak pri Litiji; Luka Svetec, c. k. notar v Litiji; Franc Murnik, pos. v Podmilji; France Šimenc, pos. Zaborštom; Janez Cvenkelj, pos. v Ljubnem; Matija Finžgar, pos. v Preserjih; Matija Burgar, pos. v Postojni; Fortunat Warl, pos. v Kropi; Fr. Muhorčič, pos. v Senožečah: — Namestniki: Matija Wolf, krčmar, August Rimpl, glasovinar, Štefan Nagy, trgovec, Janez Golijaš, gostilničar, Jakob Witt, krojač, Anton Hočevnar, branjevec, Janez Vrtačič, trgovec z usnom, Jernej Žlebnik, sedlar, Janez Pirnat, pek, — vsi v Ljubljani.

(Umrlo je L. 1876) v Ljubljani 874 ljudi, 454 možkega in 420 ženskega spola.

(Mestni odbor) ljubljanski ima danes 18. t. m. ob 5. uri zopet sejo, da reši zadnji nedovršeni dnevni red.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Kozma Pavlič je dobil duhovnijo Šmartno pri Kamniku, na njegovo mesto za kaplana v Šentvid pa pride č. g. F. Marešič iz Brezovice.

— Popravek. V zadnjem Slovincu na 3. strani v srednjem razdelku beri namesti L. Hiti med propalimi šolsk. nadzorniki: K. Demšar za Postojno.

— Kamniška narodna čitalnica napravi v nedeljo dne 21. t. m. veselico s sledečim programom: 1. Kranjska dežela, samospjev s spremljevanjem na glasoviru. 2. Planinar čveterospev. 3. Gluh mora biti, burka v enem dejanji. 4. Ples. Vljudno se vabijo vsi častiti gg. udje k obilni vdeležbi, ki naj blagovolé tudi sposobne neude seboj pripeljati. Začetek ob 7¹/₂ uri zvečer. Odbor.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. Valentin Žvagen, poprej začasno, sedaj stalno v Cerknici.

— O šolskih razmerah piše se prav dobro iz Žreč pri Konjicah „Slovenskemu Gospodarju“: Pravijo, da so šole za izučenje novih učiteljev sedaj neizmerno bolj drage, kakor nekdanj. (Mariborsko pripravnišče nas stane 20.422 gld., graško pa 23.045 gld. na leto tedaj skup 43.467 gld. vrh tega ima skoro vsak pripravnik svojo štipendijo. Vred. „Gosp.“) in vendar nimamo učitelja že 3 mesece ne, ker je prejšnji učitelj g. Fr. Čeh nas zapustil. Otroci za šolo je 150. Govorica je bila, da dobimo 2 učitelja, sedaj pa še jednega ni. Prejšnji učitelj ni hotel v liberalcev rog trobiti, zato so njega in njegovo ženo tako dolgo nadlegovali in trpinčili, da je rajši ušel. Učitelja so tedaj odpravili, ali da bi za drugega skrbeli, pa ni nič slišati. Mislili so novo učilnico staviti, za koga kde? Za puščavnika? Zakaj pa zdaj starišev ne kaznujejo, da otroci v šolo ne hodijo? Liberalci se sami med seboj vjedajo!

— Zarad volitev za kupčijsko zbornico sta bila Štefan Panjan in Jožef

Gregorič iz Starega trga pri Poljanah od novomeške sodnije obsojena na 3 in 4 tedne zapora. Vsled tega sta se po dr. pl. Wurzbachu obrnila do najvišje sodnije na Dunaju, da bi vničila prvo razsodbo. Kakor poroča „N. fr. Presse“ je pa najvišja sodnja po daljši razpravi zavrgla to prošnjo, o pritožbi zoper razsodbo pa se bode še enkrat, toda ne v javni seji obravnavalo.

— Praška „Politik“ je bila 13. t. m. popoldne zaradi neke opazke o generalu Černajevu dvakrat konfiscirana.

— Madjarski softe so 13. t. m. Abdul-Kerim-paši izročili počastno sabljo. Sorodni Turki so jih sijajno sprejeli in vojaki so morali pred njimi prezentirati, kakor pred sultanom samim. Kerim-paša je v svojem odgovoru omenjal, da je vojska le tedaj opravičena, če velja za pravost in pravico, kakor v zadnji vojski turški!!! Turške in črkeske druhal, ki so skrunile žene, morale deco in starčke, požigale vasi in divjale zoper mirne Bulgare, so se tedaj bojevale za pravost in pravico!! Kaj tacega zamorejo samo Turki trditi, in kaj tacega jim morejo le sorodni madjarski Turki verjeti.

— Nesreča. Pri Zidanem mostu na Štirskem se je 15. t. m. nasproti tovarni za olje, kakor se nam poroča, vtrgal plaz zemlje, ki je zasul 5 pohištev in 14 ljudi. Neko dete, mrtvo, so že skopali in eno še živo kokoš. Drugih 16. t. m. še niso bili izkopali. Obširnej dopis prinesemo prihodnjič.

— Mesto Lož bode letos obhajalo petstoletnico svojega obstanka. Vstanovno pismo je bilo od cesarja Friderika III. (IV.) podpisano 8. marca 1377.

— Premoga so v Trebovljah v preteklem letu izkopali skoraj 6 milijonov colnih centov.

— Kaj ostane najdalje na svetu? vprašali so modrega moža. „Zvestoba in zupanje“ je zavrnil, „ker se najmanj rabi.“

Umrli so:

11. do 14. januarja: Alojzij Lindner, vrad. o., 21. m., za vodeno glavo. Jožef Kumel, del., 28 l., v boln. za jetiko. Maria Rant, del. 57 l., v boln. za vtriplj. pljuč. Genofefa Mrak, gostinja, 66 l., v boln. za vnetjem možg. mrene. Ana Milohnoja, agentov o., 19 m., za vodeno glavo.

Eksekutivne dražbe.

18. jan. Franco Petrič-eva roj. Kralič iz mal. Ločnika (821 gld.) v Vel. Laščah. 3. Ant. Kromer-jevo iz Žuten (3304 gld.) v Kostanjevici. 3. Mart. Prah ovo iz Vinji-Vrha (308 gld.) v Kostanjevici. 3. Mart. Raje-vo iz Sela pri Ratešu (1240 gld.) v Cerovec (1075 gld.) 3. Matija Pirnat-ovo iz Smolene vasi (942 gld.) vse v Rudolfovem. Jan. Klanč-jevo iz Dednika (1040 gld.) v Vel. Laščah. 3. Paulin-ovo iz Hraš (320 gld.) v Kranji. 3. Ant. in Marija Greben-eva iz Opalkova (1707 gld.) v Vel. Laščah. 3. Al. Gerlič-eva iz Žabjeka (2950 gld.) 3. Mikl. Uraneže-vo iz Abreža (1270 gld.) obe v Kostanjevici. 2. Aloiz Zupančič-eva iz Bistrice (5130 gld.) v Mokronogu. 2. Jos. Kuzne iz Šentjerneja (530 gld.) v Kostanjevici.

19. jan. Andr. Cole-jevo iz Zaloga (2642 gld.) na Vrhniki. 3. Jak. Klepe-eva iz Cerkviš (1935 v Metliki. 3. Neže Smak ova iz Jeklene vasi (130 gld.) v Metliki. 3. Ant. Paulič-eva iz Tomažje vasi (1093 gld.) 3. Marije Novakove od sv. Jošta (255 gl.) 3. Silv. Krašovic-eva iz Doline (234 gld.) vse v Rudolfovem. 3. Jos. Lenarčič-eva iz Nadanje-Sela (4133 gld.) 3. Agate Možinove iz Koč (2540 gld.) 3. Jos. Penko-vo iz Nadanje-Sela (3950 gld.) vse v Postojni. 3. Urše Zupančič-eva (350 gld.) v Rudolfovem. 3. Jak. Springer-jevo iz Černomlja (2460 gld.) ondi. 2. Jere Černiv-eva iz Cegavnice (827 gld.) v Kranji. 2. Jan. Tomšič-eva iz Hotič (1463 gld.) v Litiji. 2. Jos.

Božič-eva iz Čateža (2988 gld.) v Kostanjevici. 3. Bal. Luzer-jevo iz gor. Suhodola (150 gld.) v Rudolfovem. 2. Jos. Radmelič-eva iz Podklanca (500 gld.) v Černomlju. 2. Fr. Jurgalič-eva iz Grublja (870 gld.) v Kostanjevici. 2. Mart. Štetič-eva iz Pavšne vasi (1120 gld.) v Kostanjevici. 1. Mih. Zupančič-eva iz Gruče (1495 gld.) v Kostanjevici. 1. Jos. Maurič-eva iz Mereč (1100 gld.) v Bistrici. 1. Jer. Udvanc-eva iz Ostroga (1083 gld.) v Kostanjevici. 1. Fort. Kral-ovo iz Kroke (250 gld.) v Radolci.

20. jan. 3. Iv. Zgone-eva Vel. Lašč. — ondi. 3. Mart. Ukšinič-eva iz Kermačine (2695 gld.) v Metliki. 3. Marije Menzin-ov eiz Ljubljane (50 gld.) na Kerškem. 3. Mart. Šantel-jevo od sv. Mihela (1294 gld.) v Senožečah. 3. Janez Remzgar jevo iz Nadgorice (3235 gld.) v Ljubljani. 3. Andrej Stalger-jevo iz Černemošnice (250 gld.) v Metliki. 2. Andr. Dolenc-eva iz Loža (2169 gld.) v Senožečah. 2. Neže Gašperič-eva iz Dolenje vasi (150 gld.) v Ribnici. 2. Matevž Rus-ovo iz Podtaborja (467 gld.) v Ribnici. 2. Filip Zdravje-vo iz Ledence (328 gld.) v Ljubljani. 2. Andr. Klemenčič-eva iz sp. Šiške (1555 gld.) v Ljubljani. 2. Fr. Florjančič-eva iz Sore (8495 gld.) v Loki. 2. Fr. Markovič-eva iz Pivke (1365 gld.) v Kranji. 1. Jan. Oberstar-jevo iz Rakitnice (1201 gld.)

Telegrafske denarne cene 17. januarja.

Papirna renta 61.85 — Srebrna renta 67.65 — Zlata renta 74.20. — 1860letno državno posojilo 112.75 Bankine akcije 813 — Kreditne akcije 141.10 — London 125.50 — Srebro 114.80 — Ces. kr. cekini 5.98 20-frankov 10.01¹/₂.

Loterijske številke.

V Trstu: 85, 46, 80, 83, 81.

V Lincu: 4, 54, 75, 39, 67.

Vsake vrste

rože in šopki

za cerkve, nove maše, ženitovanja itd. se po najnižji ceni dobivajo na Starem trgu v Florijanovih ulicah hišna štev. 11 (pri zlati krogli) v II. nadstropji. Za premnoge cerkve so jih že naročili in so bili z njimi prav zadovoljni. (3—1)

Prečast. duhovščini.

V R. Milic-evi tiskarni v Ljubljani dobivajo se blanketi:

Zapisnik pri izpraševanju ženinov in nevest pred oklici, slovenski in nemški.

Pri naročilu naj se blagovoljno določi, ali kdo želi (2—3)

 slovenskih ali nemških.

„THE GRESHAM“ zvarovalno društvo na življeneja v Londonu.

Sedež podružnice za Avstrijo je na **Dunaju, Opernring štev. 8.**

Aktiva društva znašajo nad 53,000.000 frank. Letni dohodki na premijah in obrestih 30. jun. 1875 11,851.351 „ Za zavarovanja na življenje in odkupljenja je društvo od ustanovitve (1848) izplačalo nad 62,000.000 „ V zadnji 12 mesečni dobi se je društvu stavilo za novih ponudeb, in v zadnjih 21 letih stavljenje ponudbe zdaj skupaj znašajo več ko 720,000.000 „

Razglede in vsakotera pojasnila daje zastopništvo za Kranjsko, Koroško in Spodnjo Štajarsko v Ljubljani pri gosp. **Valentinu Zeschko-tu**, agenti po deželi in podružnica za Avstrijo (66—7)

na Dunaju, Opernring št. 8.

Denarstvene cene. 28. novembra.